

Sygn. akt I CSK 2763/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku A. W. i S. W.
przy uczestnictwie I. H.
o zasiedzenie służebności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 października 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu
z dnia 28 października 2021 r., sygn. akt III Ca 4/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestniczka I. H. wniosła od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 28 października 2021 r. wydanego w sprawie o zasiedzenie służebności, skargę kasacyjną opartą na podstawie naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 227 w zw. z art. 278 k.p.c. oraz prawa materialnego: art. 292, art. 172, art. 336 i art. 339 k.c. Skarżąca podniosła, że okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest:

„a) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wskazując w uzasadnieniu wniosku na potrzebę wykładni przepisów prawa materialnego, tj. art. 292 kpc. wymagającego sprecyzowania w zakresie budzącej rozliczne wątpliwości kwestii, jaki wytwór ludzkiego działania należy uznać za trwałe i widoczne urządzenie,

którego samoistne posiadanie może doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej, w szczególności czy wykonywanie sporadycznych nasypów w miejscu kolein jest wystraszającym do przyjęcia istnienia trwałego urządzenia pozwalającego na przyjęcie, że została spełniona przesłanka do zasiedzenia służebności.

a/ fakt, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.”

Uzasadniając powołaną potrzebę wykładni prawa, skarżąca podniosła, że skoro „Sąd II instancji stwierdza w niniejszej sprawie, iż w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie przyjąć należy, iż utwardzenie było dokonywane w koleinach - czyli miało formę wielokrotnego zasypywania nierówności, to nadinterpretacją wydaje się być stwierdzenie, iż w wyniku działania wnioskodawców najpóźniej w kwietniu 1988 r. istniało już w terenie trwałe i widoczne urządzenie o wytyczonym przebiegu, bowiem dopiero wówczas wnioskodawcy ewentualnie rozpoczęli sporadyczne wręcz incydentalne zasypywanie kolein, co nie mogło jednak doprowadzić do powstania konkretnego szlaku drożnego.”

Odnosząc się z kolei do oczywistej zasadności skargi, uczestniczka powołała się na zarzuty kasacyjne i wskazane w ich ramach rażące - jej zdaniem - naruszenia prawa procesowego i materialnego.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli zachodzi (przynajmniej) jedna z wymienionych w tym przepisie przyczyn, co powinno zostać wykazane i należycie uzasadnione przez wnoszącego skargę (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Warunki, jakim powinno odpowiadać prawidłowe uzasadnienie wniosku, zostały określone w bogatym i ustabilizowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Objąsnił to również, iż skarga kasacyjna jako szczególny środek zaskarżenia nie służy weryfikacji prawidłowości podstawy faktycznej i prawnej orzeczenia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., lecz przesłanka ta nie została wykazana.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.). Powołanie się na przyczynę, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., nie może jednak następować w oderwaniu od ustalonego przez Sąd odwoławczy stanu faktycznego, ani zmierzać do zakwestionowania poczynionych ustaleń, które są dla Sądu Najwyższego wiążące (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy w Nowym Sączu ustalił, że niewątpliwie już w dniu 28 kwietnia 1988 r., tj. w dniu kiedy wnioskodawcy stali się właścicielami nieruchomości władnącej i jednocześnie posiadaczami służebności drogi koniecznej, która do niej prowadzi, istniało już wykonane staraniem wnioskodawców oraz poprzednich właścicieli tej nieruchomości trwałe i widoczne urządzenie w postaci drogi dojazdowej utwardzonej w zakresie koniecznym dla realizowania przejazdów, która była utrzymywana przez cały czas. W tej dacie szlak dojazdowy był utwardzony co najmniej w koleinach. Skarżąca, uzasadniając pogląd o wystąpieniu potrzeby dokonania wykładni art. 292 k.c., zmierzała w istocie do podważenia ustaleń dotyczących samego faktu powstania szlaku dojazdowego do nieruchomości wnioskodawców, terminu jego powstania oraz udziału ich w wykonaniu tego szlaku. Według skarżącej dopiero od dnia 28 kwietnia 1988 r. „wnioskodawcy ewentualnie rozpoczęli sporadyczne wręcz incydentalne zasypywanie kolein, co nie mogło jednak doprowadzić do powstania konkretnego szlaku drożnego”. W tej sytuacji brak potrzeby wykładni prawa w zakresie, w jakim oczekiwała tego uczestniczka.

Na marginesie za ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego należy uznać stanowisko, że trwałym i widocznym urządzeniem w rozumieniu art. 292 k.c. mogą być również utwardzone koleiny drogowe (por. np. wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 273/00, nie publ. i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2020 r., IV CSK 512/19, nie publ.).

Niewykazana pozostała także przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Powołując się na oczywistą zasadność skargi, uczestniczka nie uzasadniła twierdzenia o jej wystąpieniu stosowną argumentacją prawną, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z dnia 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.). Uzasadnienie wniosku skarżącej o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność sprowadza się do powtórzenia w zmodyfikowanej, skróconej formie, uzasadnienia części podstaw kasacyjnych z całkowitym pominięciem aspektu „oczywistości” zarzucanych naruszeń prawa, która mogłaby ewentualnie prowadzić do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi. Uzasadnienie podstaw skargi i uzasadnienie wniosku to dwa niezależne i samodzielne elementy konstrukcyjne skargi, które spełniają odmienną funkcję, a zatem nie mogą być traktowane zamiennie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Uzasadnienie podstaw skargi służy jedynie wykazaniu, że skarga jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie, nie zaś, iż zasadność ta ma oczywisty, a zatem kwalifikowany charakter. Oznacza to, że każde z tych uzasadnień wymaga przedstawienia odmiennej i właściwej dla niego argumentacji prawnej. Należy dodać, że podniesione przez skarżącą zarzuty w istotnej części zmierzają w istocie do zakwestionowania przeprowadzonej przez Sąd odwoławczy oceny dowodów i przeprowadzonej na ich podstawie ustaleń faktycznych co jest niedopuszczalne (art. (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżąca nie mogła skutecznie zakwestionować ustaleń dotyczących wykonania szlaku drogowego, jak i korzystania z niego bez uzyskiwania zgody właścicieli nieruchomości obciążonej.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

